

višinah sicer prikrito, a zgodovinsko sloveče Grobniško polje. L. 1601. pridrvilo se je bilo mnogo Turkov v te kraje, in vtaborilo se na imenovanem polji. Nameravali so oropati trsatsko svetišče. Toda Marija se je bila sama postavila samosilnikom v bran. Nastal je bil tako strahoviti vihar z dežjem, kakor bi ga razlivale od nebes čeznatorni moči. Turke je prevzel siloviti strah, vsi preplašeni so pobegnili, zdaj so pa vdarili za njimi še Hrvatje, ter jih mnogo polovili in pobili.

Vrnivši se iz „Fortece“ zopet v samostan, poslovil sem se od mojega starega č. g. o. znanca. Bival je sicer oni čas še neki drugi č. g. o. redovnik na Trsatu, s katerim sem tudi pred nekoliko leti večkrat prijazno občeval v Škofji Loki. Kot misijonar je on poznej prehodil mnogo sveta, bil menda dvakrat v Ameriki, pozneje pa se vrnil na Sv. Trsat, kjer biva baje še zdaj. Prepozno sem bil vendar zvedel za to, in ga toraj nisem zamogel pozdraviti. Nekam me je sicer še močno mikalo, namreč na razvalino starega Frankopanskega grada in v njej prizidani novi gradiček sedanjih lastnikov iz visokorodne obitelji grofov Nungent-ov. O neki prejšni priliki sem bil ta gradič obiskal, in moram priznati, da mi je služujoče osobje vse prav rade volje razkazalo. Po sobah je videti mnogo zgodovinskih slik in stare oprave, po dvorišču je razpostavljenih mnogo starinskih kamenov in zelo umetno izklesanih kamnitih kipov iz rimljanske dóbe, v kapelici pa, ki je bila vsaj takrat vsa z črnim suknom preprežena, počivajo trupla slovečega avstrijskega maršala grofa Lavall Nungent-a, njegove soproge in hčere. (Pred letom 1848. je bil imenovan maršal en čas zapovedni general (komandirender General v Gradcu, in bila mi je slučajno nekdanj prilika, videti ga osebno v Ljubljani, kamor je bil prišel nadzorovat vojaščino.) V kapelici se zdaj baje ne mašuje. Kakor sem že omenil: rad bi se bil še enkrat ogledal vse to, a zmanjkalo mi je v to potrebne časa.

Preden se poslovim od Trsata, naj povem še to, da je bil on o Valvazorjevem času nekako ena izmej mejnih trdnjav (Gräntzhaus) vojvodine Kranjske ob Jadranskem morji. On (Valvazor) sicer po drugi strani to nekoliko zanika, pravi pa vendar, da dežela vzdržuje kot stražo ondi nekoliko vojakov in da ima tudi drugo osobje raznovrstne izdatke.

Približal se je bil poslednjič čas mojega odhoda s Sv. Trsata. Kakor so moji prvi koraki o prihodu na znamenito višino odmenjeni bili obiskovanju slovečega Marijnega svetišča, ravno tako sem se ob odhodu šel še od njega poslovit. Ponovil sem še enkrat vsa moja priporočila in prošnje, zlasti pa ono, ki jo tako rad izražam o ločitvah od božjepotnih krajev: da bi jih vsaj še enkrat v življenji obiskati zamogel!

Zdaj pa: z Bogom! sv. Trsat! Srčno bi me veselilo, ko bi te moje skromne črtice privabile še mnogo novih božjepotnikov iz naše Slovenije na Tvoj milostipolni kraj!

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Košut v številkah. Košut je bil rojen leta 1802. in je umrl leta 1894. Seštejemo ti dve številki dobimo 3696. Polovica tega števila je pa 1848.

Izvestiji muzejskega društva za Kranjsko je izšel drugi zvezek in obsega nadaljevanje S. Rutarja spisi. Grobišče pri Sv. Luciji blizu Tolmina, potem dr. Fr. Kosa spisi. „Regestri k domači zgodovini“, Jos. Apiha spis: „K občni politiki 18. veka“ in konec daljšega spisa A. Koblarja „Drobtinice iz furnanskih arhivov“ in nekaj krajnih stvari. Ta list je priporočati vsem članom kranjske zgodovine in velja 2 gld.

Boleslav, tragedijo v pet činova imenuje se novo hrvatsko literarno delo, katero je spisal Štefan Miletič in jo je v jako lični obliki natisnila Dionička tiskarna v Zagrebu. Prijateljem hrvatskega slovstva in dramatiki bode novo literarno delo dobro došlo, ker baš tragedij slovanska slovstva nimajo ravno obillo.

Novice.

— **Petdesetletnica vladanja Nj. Vel. presvitlega cesarja.** Skupščina oklicana na minolo nedeljo na Dunaj v namen posvetovanja dostojnega skupnega praznovanja 50letnice vladanja Nj. Vel. presvitlega cesarja bila je mnogobrojno obiskana. Vseh avstr. kronovin zastopi, korporacije in društva poslali so svoje zastopnike. Iz Kranjske so bili navzoči gg.: državni in dež. poslanec Karol Klun kot zastopnik dež. odbora, državni poslanec Jos. Kušar kot zastopnik mesta ljubljanskega in trgovske in obrtniške zbornice, državni in dež. poslanec Fr. Povše kot zastopnik kmetijske družbe. Po triurni debati, v kateri so se stavili razni nasveti in mej katerimi se je najbolj povdarjal ta, da je 50letnico slaviti z velikimi človekoljubnimi čini, to je z raznimi obdarovanji, ustanovami itd. volil se je odbor 25 članov iz zastopnikov vseh kronovin, ki ima nalogo vse stavljenе nasvete natanko pretresati in v kratkem stopiti s konkretnimi predlogi pred novo skupščino zastopnikov iz vseh kronovin.

— **Nadvojvodinja Marija Valerija,** hči naše presvitle cesarske dvojice, povila je dne 30. aprila t. l. princa. Visoka gospa in novorojeni princ se počutita dobro. Nadvojvodinja Marija Valerija je bila dozda mati dveh otrok, nadvojvodinje Elizabete rojene dne 27. jan. 1892 in nadvojvode Franca Karola Salvatorja, rojenega dne 17. febr. 1893.

— **Birmovanje v ljubljanski škofiji l. 1894.** Prezvizišeni gospod knezoškof ljubljanski bode delil zakrament sv. birme letos po nastopnih duhovnijah: od 27. maja do 17. junija v dekaniji kočevski, semiški, žužemberški, trebanjski in litijski: Kočevje, Reka, Fara pri Kostelu, Osilnica, Banjaloka, Mozelj, Spodnji Log, Stari Trg pri Poljanah, Nemška Loka, Koprivnik, Stara Cerkev, Polom, Stari Log, Topla Reber, Hinje, Šmihel pri Žužemberku, Ambrus, Zagradec, Ajdovec, Dobrnič, Primskovo, Sela. — Koncem junija in začetkom julija bode sv. birma po kamniški, moravški, litijski in leskovški dekaniji: Kamnik, Spodnji Tuhinj, Motnik, Čemšenik, Moravče, Vače, Šmartno pri Litiji, Zagorje, Boštanj. Koncem julija in začetkom avgusta v ribniški in cerkniški dekaniji: Dobropolje, Struge, Lašče, Sv. Trojica, Bloke, Draga, Loški Potok, Gora, Sodražica. — Slednjič v prvi polovici meseca septembra v kranjski, radovljiški, starološki in indrijski dekaniji: Smlednik, Št. Jurij pri Kranji, Cerklje, Radovljica, Kranjska Gora, Jesenice, Bled, Bohinjska Bistrica, Kropa, Stara Loka, Železniki, Poljane, Žiri.

— **Izpiti za učiteljsko vsposobljenost** so se na ljubljanskem učiteljišči pričeli minoli ponedeljek. Oglasilo se je 30 kandidatov in sicer 6 kandidatov in 9 kandidatinj za ljud-

ske šole, 2 kandidata in 2 kandidatini za meščanske šole, 1 kandidat in 1 kandidatinja za ponavljavni izpit iz nemščine in 1 kandidatinja iz slovenščine, 8 kandidatinj pa za specialni izpit iz francoščine.

— **Pravil »Slovenske sokolske zveze«** c. kr. deželna vlada v Ljubljani ne more potrditi, ker imajo zvezi pripadati tudi društva iz drugih kronovin. Pravila poslala so se vsled tega c. kr. ministerstvu za notranje reči v potrdilo.

— **Nova slovenska opera.** Znani nadarjeni domači skladatelj g. Viktor Parma je zložil novo opero v treh dejanjih „Grof Urh Celjski.“ Vsebina operi je povsem enaka „Teharskim plemičem.“ Opera nima nič proze, temveč je skozi in skozi komponirana.

— **Tehnična poizvedovanja** o železniških zadevah. C. kr. trgovinsko ministerstvo je zaukazalo pričeti s tehničnimi poizvedovanji in študijami za železnico, ki bi šla iz Celovca čez Bistrico in črtala mej Javornikom in Lescami-Bledom, progo Ljubljana-Trbiž ter bi vodila preko Bohinjske doline in Sv. Lucije v Gorico.

— **Iz Zagorja ob Savi** v začetku maja. Posnemanja vredno. Kebrovo leto imamo tudi tu po naši premogarski okolici. Šolska mladina na Toplici pri Zagorji pokončala je tega škodljivega mrčesa za primerno po g. učitelju J. Čerinu razdeljeno nagrado že do sedaj do 14 mernikov; pokončevanje se nadaljuje; le po njih — dokler jih je še kaj.

— **Prve češnje** prinesli so Vipavci na ljubljanski trg minolo sredo dne 2. maja. Pač res zgodaj.

— **Novo pošto** so odprli s 1. majem pri sv. Ani pri Tržiči na Gorenjskem.

— **Novo poštno** in brzojavno poslopje dobijo v Celji.

— **Za vojaško oskrbovališče** v Ljubljani, za katero se je ljubljanska mestna občina že toli trudila, da bi je dobila v svojo last, pogaja se sedaj z erarjem baje kranjska hranilnica, ki hoče vojaški upravi za odstop starega oskrbovališča zgraditi novo po zahtevanem sistemu.

— **Velikanski prešič** bode na ogled razstavljen od 6. do 8. maja t. l. na dvorišču gosp. Elija Predoviča pri mestni klavnici v Ljubljani. Prešič je star 2 leti in tehta nad 500 kilogramov, to je čez 9 centov stare vage. Izredil je tega velikana — prešiča znani živinorejec gosp. Janez Hubad iz Podulja pri Skaručini. — Vstopnine bode 10 kr. Kdor se količkaj briga za živinorejstvo, gotovo ne bode zamudil prilike pogledat tega izvanrednega prešiča.

Izgredi na Dunaju.

Na Dunaji so sedaj razni štrajki. Tako štrajkajo mizarji in pa zidarji. Mizarskih pomočnikov praznuje sedaj kacic 9000, koliko pa je zidarjev, pa ni znano. Zaradi teh štrajkov zidanje hiš ne napreduje. Štrajkujoči delavci zahtevajo osemurni delavnik in pa zvišanje plače.

Dne 30. aprila so delali na Otakringu zidarji, kateri se štrajku niso pridružili, neki hlev. Ker so delali zadej na dvorišču, so mislili, da jih štrajkovci ne bodo opazili. Ob polu treh popoldne se je zbralo mnogo štrajkovcev in je udrlo na dvorišče, da delajoče zidarje preženo od dela. Nastal je mej njim pretep.

Kmalu je prišlo več redarjev, ki so skušali ljudij pomiriti, toda brez vsacega vspeha. Prijeli so dva delavca, katera sta posebno druge hujskala. Drugi delavci so poskusili redarjem ta dva delavca iztrgati, in bi se jim bilo kmalu posrečilo, da niso od vseh strani skupaj tekli redarji peš in na konjih na pomoč. Število ljudij

je pa tudi vedno naraščalo. Došlo je več delavcev, pa tudi uličnih postopačev, žensk in otrok, mnogi seveda le iz radovednosti. Položaj policije je bil večkrat jako kritičen. Ljudje so redarje kamnali, kričali, da naj delavca izpuste in jim pretili.

Dva redarja sta v sili dvakrat ustrelila in ranila jednega godca in jednega fijakarja, katera so morali odpeljati v bolnico. Redarji so naposled le delavca pripekljali na policijski komisariat, kjer so ju zaslišali. Mnogobrojni policisti so pa ljudi razgnali.

S tem pa še ni bil konec izgredom, kmalu so se jeli zbirati v veliko večjih množinah po ulicah. Prodajalničarji in hišni posestniki so že bili v strahu. Hiteli so zapirat vrata. Močni oddelki redarstva so razganjali ljudij z orožjem in jih je bilo več poškodovanih. Še le ob osmih zvečer so se ljudje razšli. Bilo bi pa gotovo še huje, da ni bil začel iti precej močen dež, ki je mnogo pripomogel, da so ljudje šli domov.

— **Med brati.** Na Dunaji je bil steklar Karol Paschl obsojen v petdnevni zapor zaradi pretepa. To kazen je pa obsodil njegov brat krovec Julij, kateri je imel bolj čas. Državno pravdnništvo je pa to zvedelo, in oba brata toži zaradi goljufije in krivega zглаševanja.

— **S sinom skočil v vodo.** Dne 29. m. m. je v Budimpešti z mostu skočil neki oče s sinom v vodo. Oče je trdno objel sina in poslednji se mu je skušal izviti, pa se ni mogel. Predno so ljudje mogli priti na pomoč, je oče skočil s sinom v vodo in izginila sta v valovih.

— **Čudni dogodek.** V Wällerdortu pri Dunajskem Novem mestu zaprli so nekega poročnika in njegovega slugo. Sluga je dvakrat prišel v kantino kupovat s ponarejenim goldinarskim bankovcem. Kantiner je stvar naznanil. Stvar se je jela zasledovati, ter so poročnika in slugo njegovega zaprli.

— **Nesreča.** Te dni so šli dva ključavničarska pomočnika in dva učenca na goro Kumpen pri Trofajah. Pomočniku Petru Brindnerju je izpodletelo, ko je nabiral trobentice in zdrsnil je čez skalovje v globočino.

— **Sedemnajstletni vohun.** V Thoinu so zaprli učenca tamošnje realne gimnazije Šolca, Rusa po rodu, katerega brat je ruski častnik. Ta učenec je imel posebno dopadajenje nad tem, da je risal mestne utrdbe in natančno na korak meril razne daljave. Sumiti se je začelo, da tega ne dela samo za zabavo

— **Deset anarhistov** se ima zagovarjati pred sodiščem v Cadiksu na Španjskem, ker jih dolže udeležitve pri napadu na maršala Camposa. Vladni komisar je za vse predlagal smrtno kazen.

— **Kolera** prikazuje se na raznih krajih v Evropi. Na Poljskem, v Galiciji, Portugalskem, Španjskem in v Turčiji se prikazuje. Posebno nevarno še zdaj ni, ali bati se je pa vsekako nevarnosti po letu. Na Portugalskem jih je zbolelo pač že na stotine, ali umrlo jih je pa razmeroma jako malo.

— **Bombe.** V Bologni so prijeli anarhista Rochija, ko je ravno vrgel bombo. Bomba se je razletela mej silnim pokom, ne da bi bila napravila kako posebno škodo. V Rochijevem stanovanji našli so več bomb, ki so bile pripravljene za prvi maj. Zaprli so tudi štiri sokrivee. — Na dvorišču ženiške vojašnice v Pavii, razletela se je dne 29. minolega meseca bomba. V vojašnici se je pa našel zavoj pozivov, v katerih se pozivljajo vojaki, da se pridružijo anarhistom dne 1. maja. — Dne 28. m. m. ob 11. uri zvečer se je razletela pred cerkvijo sv. Jakoba v Lüttichu bomba. Razdrobile so se okna cerkve in več družih hiš.